

Universitätsbibliothek Paderborn

Rev. P. Francisci Josephi à Rodt Capuccini Anterioris Austriæ Provinciæ. Opus ...

Planctvs Ecclesiæ Et Animæ - Super Caput Primum Lamentationum
Jeremiæ Prophetæ. Allegorice, Et Moraliter Expositus, & Distributus In
Discursus LII. Concinatorios Quadragesimales ... ; Scilicet Liber Vitæ, Et
Excessvs Amoris ...

Rodt, Franz Joseph von

Campoduni, 1680

Discursus XLII. Anima peccatrix amicos sibi facit mundi delitias, divitias, &
honores, à quibus in morte decipientur, quia eos sibi sentiet factos
inimicos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52659)

Deum uni-
cus firmus
amicus
& ancho-
ra.

Seneca in
in ludo
de morte
Claudii.

mediante etiam in amicitiam
Dei venire, & in ea permanere
in aeternum mereantur. Et hic
unicus, in quem indubitanter
confidere possumus, amicus no-
bis sufficiat. Repræhendit qui-
dem Seneca illum, qui non nisi
unicum habet amicum: *Perdidi
amicum! Fortem animum habe si
unum; erubescere, si unicum. Quid tu*

*in tanta tempestate ad unam ancho-
ram stabas? Sed mille amicorum
terrenorum anchoris, unicus
præstat Deus, in illo vestram
spem figite, in illo unico indu-
bitanter confidite, cui uni adhæ-
rere bonum est, cui unico af-
fixus non confundar
in aeternum. A-
men.*

DISCURSUS XLII.

Coph.

Vocavi amicos meos, & ipsi deceperunt
me. *Thren. cap. 1. v. 19.*

DE ANIMA.

*Amicos anima peccatrix sibi facit inordinatas
passiones, & motus, sed eos advocans in
morte, ab iis decipitur, & illos sibi factos
sentiet inimicos.*

1.

Angustiata ab Assyrijs
Jerosolyma vocavit
amicos suos Ægy-
ptios, sibi confæde-
ratos, quorum amicitia & auxi-
lio freti Judæi contra Chal-
dæos rebellaverant: sed exi-
guum inde subsidium, & sola-
tium receperunt: *Vocavi amicos*

*meos, & ipsi deceperunt me. Per
hos amicos Glossa Moralis in-
telligit dulces carnis affectus, cum
quibus arctam peccatrix anima
amicitiam contraxit, in ijs spem
& solatium suum reponens.
Sed & ipsi animam sibi intentam de-
cipiunt, vocavi amicos meos, & ipsi
deceperunt me. Amicos maxime*

Glossa
Moralis.

Amici a-
nima pec-
catrix.

*Affectus
carnales,
& motus
inordinati.*

vocare, & advocare solemus in necessitate, nam in hac maxime probatur amicus. Quæ autem major anima, & urgentior necessitas, quam extrema cum morte lucta, tunc enim amicos suos vocare in extremis angustijs, & agone peccatrix anima solet. Sed quos amicos? suum fortè Redemptorem, quo majorem amicum non habet, qui proprium pro ea sanguinem fudit, ac carnem suam ei dedit in cibum? Fortè sanctos in cælo Patronos, ac intercessores potentes? Bene utique faceret in illis angustijs anima peccatrix, tales vocatura amicos; sed cum in vita parum horum curaverit amicitiam, & tantum carnis, ac concupiscentiæ terrenæ, affectus & motus, in ipsis incunabulis suffocandos, & revera hostes infensissimos, sibi amicos delegerit, horum & amicitiam, ac opem implorabit, sed non tantum sine fructu, imò maximo suo danno: *Vocavi amicos meos, & ipsi deceperunt me.* Quin imò hi ipsi amici nefandissimi, maxime tunc ipsam animam angustiabunt, & hostili in eam inimicitia defavient.

II.
*Itaque ad
debellan-
dum hostes
incitans*

Debellatis majori ex parte adversarijs, ingressurus Josue viam universæ carnis, vocavit omnem Israël, majoresque natu, & principes, & magistratus, eosque de observantia mandatorum Dei admonitos, maxime

etiam est adhortatus ad prosequendam victoriam, & delendas adhuc gentes superstites, quibuscum nullatenus connubia & amicitias copulare deberent, nam eo, inquit, casu, gentes illæ à vobis amicabilem toleratæ erunt vobis in foveam, ac laqueum, & offendiculum ex latere vestro, & sudes in oculis vestris. Per Josue (ait Glossa Moralis) intelligitur quilibet bonus Prælati, qui subditos ad observantiam legis divinæ adhortatur, vidensque subditos de vitijs aliquibus feliciter triumphasse, animat eos ad prosequendum victiorum bellum. *Quod etiam de quavis persona singulari exponi potest, (ut eadem Glossa notat) in qua synderisis contra malum semper obmurmurans, & ad bonum inclinans, incitat intellectum, & voluntatem ad debellationem motuum sensitivæ partis inordinatorum, & post debellationem unius partis sensitivæ, scilicet irascibilis, incitat cum Dei adjutorio ad devincendum passiones alterius partis.* Sensualitas semper pacem, & amicitiam suadet, sed synderisis bellum, quia cum hisce hostibus pax aut amicitia stabiliri non potest, qui hostilibus semper instans ad animæ ruinam intenti, in foveam, laqueum, & offendiculum, imò quasi sudes (Hebræi vertunt *spina*) in oculis ejus erunt, non tam oculos mentis, quam corporis offensuræ, sed

Josue 13.

Et Prælati,

Glossa Moralis. Vel Synderisis ad passiones debellandas incitans.

con-

In morte
erunt ini-
mici.

conscientiam sævè laceraturæ,
& angustiaturæ, præsertim in
periculosa lucta cum morte,
tunc enim amicos hos anima

Vocavi amicos meos, & ipsi decepe-
runt me, spreverunt me, facti sunt
mihî inimici; apprehenderunt me
inter angustias.

Thren. I.
2.

nem sentiet, sed & omnes amici e-
jus, id est, affectus prave delectatio-
nis (glossatur Hugo) quos priùs

Hug. Car-
din. hic.

habebat infelix anima, in morte fiunt
inimici, multipliciter eam vexando,
quia eos in vita non reliquit. Tunc

Inter alias, etiam duas falsas III.
coluere deas Romani, volu-
piam scilicet, & Angeroniam,
illam à voluptate, hanc ab an-
goribus & angustijs sic voca-
tam: Dicunt aliqui Angeroniæ
simulacrum in ora Volupia fuisse,
eiusque inhæsisse vestigijs,
tangens digito os, quasi dicere
vellet: Attende tibi. Nempe at-
tende, ô homo, qui jucunda, &
amœna facie ad te venientes am-
plecteris (quasi amicas) volu-
ptates, en vestigijs, & ora Vo-
lupia, & voluptatis inhæret
Angeronia, & sicut umbra cor-
pus, sic delicias sequitur angu-
stia; angustia scilicet infamiæ,
angustia torquentis conscientia,
angustia timoris hiantem
tibi infernum demonstrantis,
maximè autem in morte, tre-
morem, & angustias Volupia
post se trahit, quibus circum-
dat, & opprimit eos, qui affe-
ctus sensuales sibi fecerunt, &
coluerunt amicos.

Angero-
nia iun-
cta Volu-
pia.

Thr. I. 2.

Peccator
in morte
angustia-
tus.

nit requiem; omnes persecutores ejus
apprehenderunt eam inter angustias.
Persecutores (ait idem Expositi-
tor) sunt caro, mundus, demones,
quibuscum amicitiam & fœ-
dus pro sui consolatione, con-
tra Deum, peccator inierat, hi
apprehendent eum inter angu-
stias. Inter angustias (pergit me-
moratus commentator) est homo
peccator, maximè in morte, quia nec
ad dexteram potest transire, id est, ad
vitam æternam; nec in sinistra potest
remanere, id est, in vita præsentis.

Quàm ergo consultiùs, & con-
solabiliùs fuisset animæ pecca-
trici, generoso bello contra
mundum, carnem, & diabolum
decertasse, & justis armis affe-
ctus inordinatos, passiones,
& concupiscentias devicisse,
quàm à fictis amicis, inter mor-
tis angustias, tantas experiri
molestias, & persecutiones:

Variabile est ingenium ho-
minum, quod ex magno subin-
de amore & amicitia, in ma-
gnum convertitur odium, &
inimicitiam, imò summus sub-
inde amoris affectus, est maxi-
mum odij seminarium, quod
maximè inter personas illicito
in invicem amore exardescen-
tes,

Amor in
odium
vertitur.

Angustia
volupta-
tibus.

tes, experientia docet, & clarum hujus rei exemplum exhibent sacrae paginae in Amnone, quem vehemens, erga sororem suam Thamar, amor ita incendit, ut propter amorem eius aegrotaret. Proinde partim dolo, partim violentia id egit, ut eam violenter opprimeret, statimque sacer textus subnectit: *Et exosam eam habuit Amnon odio magnissimo.*

Exemplū
in Amnone.

Anima
peccatrix
adultera

Jerem. 2.
v. 20.

e. 3. 1.

Fit adulteris ipsis contempribilis.

Amorem, & amicitiam animae per gratiam sanctificantem caelesti sponso junctae ambiunt impudentes proci, caro, mundus & diabolus, & incautae tamdiu struunt insidias, usque dum eam opprimant, & à divino amore abstractam in sui amicitiam trahant, contra quam per Jeremiam caelestis sponsum conqueritur, *in omni colle sublimi, & sub omni ligno frondoso prosternebaris meretrix, & iterum: tu autem fornicata es cum amatoribus multis.* Promittunt animae peccatrici adulteri hi amici plenam consolationem, constantem affectum, indissolubilem amicitiam, indubitam fidelitatem; sed veluti adolescentes amantiam leviter à marito profugam, infidelem, & infamem mox voluptate peracta contemnunt, abominantur, & exosam habent, sic etiam mundus, caro & diabolus infidiosi adulteri, mox ut ad lapsum animam à Deo apostatricem traxerunt, exosam eam habent,

ejusque infidelitatem, proterviam, inhonestatem, & effrontem impudicitiam abominantur, ac ipsi ejusdem turpitudinem detegunt, detegendo infamant, infamando repudiant, atque in mille miseras praecipitant, *omnes amici eius spreverunt eam, & facti sunt ei inimici, maxime autem in angustiis mortis, ubi lascivientem caro deserit, adulteram, & à Deo profugam mundus vilipendit, & concubinam suam diabolus, magno & innato odio, ita exosam habet, ut de ea temporaliter angustiana & affligenda non contentus, illam aeternum torquendam, secum in abyssum trahat: Vocavi amicos meos, & ipsi deceperunt me.*

O anima peccatrix insipiens, quae perfidis istis amicis, & adulteris adhaeres! quid fallis hisce amatoribus, non salutem, sed interitum tuum quaerentibus te confidis? Attende tibi; agnosce perfidiam, dolum & fallitatem, & vel propriae infamiae, & turpitudinis damno sapientior effecta, nuncium remitte his amatoribus fallis, amicitiam solve, amoris vincula rumpe, commercia eorum dolosa fuge, falsorum amorem amicorum in implacabile odium converte, non pacem, non armistitium admitte, sed tanquam saevissimos inimicos persequere, & cum Propheta regio (qui dolosa quoque horum falsorum amico-

Non fide
amicis
adulteris

amicorum infidelitate deceptus erat) in eorum ocium, & persecutionem insurge. *Persequar inimicos meos, & comprehendam illos, nempe (uti Hugo exponit) demones, mundum, carnales affectus, vel persecuar inimicos meos, scilicet primos motus, vel peccata: perscrutando eos & ad iudicium confessionis irabendo, & ad ignem poenitentiae pertrahendo.* Unde 1. Mach. 3. dicitur de Juda Machabæo, quod persecutus est inimicos, perscrutans eos, & qui conturbabant populum suum, eos succendit igni. Falsi enim isti amici, dupliciter inimici, nisi exterminentur, & jugulentur, ipsi jugulum nostrum petent; persecuar, & non convertar, donec deficient.

V. Mandaverat Israëlitarum regi, Sauli Deus, ut bellum Amalecitis movens, penitus eos deleteret; *Vade, & percute Amalec, & demolire universa eius;* ita quidem ut nulli omnino neque viro, neque mulieri, neque ipsis parvulis ab uberibus maternis pendentibus, imò nec ipsis animalibus parcendum juberet. Morem gessit ex divino mandato, & potenti exercitu contra hostem movens, insigni potitus victoriâ, *Apprehendit agrog regem Amalec vivum, omne aut in vulgus occidit in ore gladii.* Gloriabatur coram Samuele rex, quod egregiè divino paruisset precepto; *Implevi verbum Domini.* Sed ira-

tu s Dominus, Samueli præcepit, ut intimaret Sauli, eum à regnò cum tota sua posteritate abjiciendum esse, eò quòd non delisset omninò Amalec, sed regi Amalecitarum pepercisset.

Post hæc contigit, ut Saul *Gladio* contra Philistæos pugnans, infelici pralio vinceretur, ac irruente in eum hostilium sagitariorum impetu vulneratus, ne vivus in hostium manus deveniret, *Arripuit gladium Saul, & irruit super eum,* quod ex singulari Dei inobedientiam vindicantis iudicio actum fuisse Hugo asserit: *Gladio, quo Amalecitis contra præceptum Dei pepererat, merito seipsum occidit.*

Magis autem observatum dignum est, quòd proprio se gladio occidere machinatus sit rex infelicissimus præfente viro Amalecità, qui infelicem de morte regis, ac filiorum ejus nuncium Davidi ferens, per ordinem omnia enarravit, qualiter scilicet curribus & equitibus Philistæorum jam sibi appropinquantibus, Saul hasta incumbens, semimortuus se vocasset, imperans sibi: *Sta super me, & interfice me, quoniam tota anima mea in me est. Stansque super eum, occidit illum, & tulit diademam de capite eius, &c.* Iste infelicissimi regis tragicus fuit exitus, ut gladium, quo in Amalecitas minus animadverterat, in proprium converteret pectus, amil-

P. Franc. Josephi Op. IV.

Cornelius
hic.

amissâ etiam inter Amalecitæ
fortuito supervenientis manus,
vitâ, & regio diademate; uti
bene notat Cornel: *Vnde & coram
Amalecita, cui pepercerat, occidit se,
& Amalecites ipsi diadema abstulit.*

VI.
Amaleci
ta sunt
vitia.

Præcipit quoque nobis Deus,
ut bellum moveamus Amaleci-
tis, eosque penitus ad interne-
cionem omnes cadamus, & de-
leamus; hi Amalecitæ inordi-
nati sunt mentis nostræ motus,
passiones, & affectus, omnes
in ore gladii mortificationis, in-
terficiendi, unâ cum ipsorum
rege Agag pinguisimo, infer-
nali scilicet inimico, animabus,
à se devoratis, incrassato, & im-
pinguato. Sed, quodsi hoc gla-
dio contra eos uti negligamus,
inimicis nostris, tanquam ami-
cis, parcentes, hi gladium iusto
Dei iudicio in animæ nostræ ru-
inam convertent, circumdabunt,
& coangustabunt nos, & vitam
sempiternam, & coronam no-
bis eripientes.

Cornelius
hic.

Optimè ad propositum no-
strum Cornelius: *Tropologicè, in
Si ipsa nõ hor a mortis, passiones & vitia, quæ
delemus, in vita occidere, & mortificare ne-
gligis, te affligent, tibi que decus, pa-
tem, vitamque presentem, & eter-
nam auferent. Hi enim sunt nostri
Amalecitæ.*

In morte
has Ama-
lekitas ex-
periemur.

Tum primùm in necessitate
extrema cum morte luctantes
Amalecitarum horum fictam ex-
periemur amicitiam, cum cali-
gantibus oculis, palpitante cor-

de, balbutiente linguâ, ipsorum
implorabimus auxilium, dum nos
tenent angustia, tum verò ma-
ximè inter angustias nos appra-
hendent, stabunt super nos, &
interficiant nos; & quia nos eos
delere non curavimus, ipsi no-
mina nostra delebunt de libro vi-
tæ, quia nos eis vitam non eri-
puimus, ipsi nobis eripient vi-
tam, & quia nos eis cervices
subiecimus, illi de capitibus no-
stris coronam auferent gloria.
Neque iurata falsorum horum
amicorum inimicitia cum mor-
te terminabitur, sed implacabili
post mortem odio renascetur,
dum amicae dæmonis concubinae
(animæ peccatrices) ab adulte-
ro æternum opprimenda, & cru-
cianda, novis semper tormen-
torum generibus exercebuntur,
ob amicitiam Dei relictam vel
ipsis infernalibus inimicis con-
temptibiles: *Omnes amici eius
spreverunt eam, facti sunt ei inimici.*

Magnas ab Ægyptiis afflictio-
nes experti Israëlita, nihil non
hostile ab iis perpeffi sunt. Om-
nes masculi ab obstetricibus iu-
gulari iussi; alimenta vilissima
in pondere & mensura illis por-
recta, sed è contra gravissimi la-
bores ipsis, sine pondere, nu-
mero, mensura & modo, impo-
siti. Egressuris de Ægypto filiis
Israël, annuit quidem, licet in-
vitus, & plagarum vi compul-
sus Pharaon, sed mox pœnitentiâ
ductus, cum curribus & equiti-
bus

VII.
Hebrai
cantu ab
Ægyptiis
passi.

bus suis eos persecutus est usque ad mare rubrum, inò ipsum mare, muri instar ex utraque parte firmiter consistens, ingressus, persequi eos non desit, donec ab ipsis undis absorberetur.

Tamen iterum Ægyptu agitantur.

Non attentis gravibus istis in Ægypto pepercissis pressuris, Hebraei injuriarum & afflictionum pepercissarum quasi immemores, vix transito mari rubro, jam iterum, (licet pane de caelo pasti à Deo, & frequentibus confortati miraculis, ac beneficiis, aspirare cœperunt Ægyptum, ac nauseantes super manna, tanquam cibo vilissimo, alia & pepones Ægypti appetivère, inter otium manna, allii & cibis vilissimis, inter insupportabiles sibi labores vix ad saturitatem porrectis, postponentes, ipsiusque fidelissimi Ducis Moyfis dominium mansuetissimum murmurando dedignati, Pharaonis tyrannidem illius mansuetudini præposuerunt.

Et eorum inimicitia quarebat.

Inha sit tenax hæc in Ægyptum propensio adhuc in Hebraeoru polteris, nam licet Chaldaicis monarchis fidelitatem servandam per Prophetas iteratò monuisset Deus, tamen Hebrai tantam (maximè sub Sedezia rege) in Ægyptios conceperunt fiduciam (dehortante eos delissimè Jeremià,) ut in eorum auxilio, & amicitia confisi contra Nabuchodonosorem rebellare non veriti sunt, licet maximo suo

damno, totiusque urbis exterminio. Unde serò malo suo sapiens Jerosolyma gemit: *Vocavi amicos meos; Ægyptios (dicunt Expositores) & ipsi deceperunt me.*

VIII.

In Ægypto statum peccati, in Pharaone diabolum, in exactoribus inordinatos passionum motus denotari, jam aliàs dictum, in dura hac servitute Ægyptiaca, omnes masculi, ac generosi animi affectus & spiritus, jugulantur, relictis tantum muliebri sensualitatis genere. Durissimis peccatores laboribus in luto & latere exercentur, ac diu noctuque densum contra se lutum vitiorum congregantes fœtidis tantum alliis, cepe, & porris saturantur, qua lacrymas uberis ex oculis exprimunt.

Ægyptus, est servitus peccati.

Lassati demum iniquitate peccatores, è durissima Pharaonis tartarei servitute egressuri, per mare rubrum, merita scilicet sacratissimi sanguinis, à Salvatore nostro uberrimè effusi, transeuntes, Ægyptii tyranni manus violentas evadunt, quos tamen ipse insequi non desistens, hostili semper furore, ac insidiis fugientium inharet vestigiis, nec nisi rubro passionis Dominicæ mari præpeditus, currus & equites suos revocat.

Egredivit ut peccatores,

Nihilominus animæ peccatrices, dum minus debito, liberationis suæ beneficium, ac perpelle servitutis jugum perpendunt,

Et rursus dunt, vix per mare rubrum, & *revertun-* merita divini Sanguinis liberati, *tur.* jam iterum cogitare Ægyptum,

aspirare allia, cepe, & pepo-
nes incipiunt, sensuales delicias;
nauseantes manna cœleste spiri-
tualis, & supernæ consolatio-
nis, quin contra ipsum Moysen,
Salvatorem suum (qui virgâ
crucis per mare rubrum pœni-
tentia perductos, omni amoris,
& benevolentia genere profe-
cuus est) murmurantes, hujus
mansueti jugo, insupportabile,
& asinum Pharaonis infer-
nalis onus præponunt. Quin imò

Immemo-
res bene-
fiorum
Dei.

Et malo-
rum à da-
mone per-
pefforum.

non tam omnium beneficiorum
à Deo, quàm injuriarum & ma-
lorum ab Ægyptiaco Pharaone
acceptorum obliti, sepositâ sal-
vatoris sui amicitia, ad fœdus, &
amicitiam rursus Ægyptios suos
vocare non dedignantur, *Vocavi*
amicos meos, & amicitia Dei sui
renuntiantes, illorum nutus, &
consilia sequuntur, qui in perni-
ciem eos deducunt.

IX. Apostatrices hæc animas
iterum revocare, & sub alas
suas congregare festinat Dei

Math. 23 Filius, quemadmodum gallina con-
37. gregat pullos suos sub alas. Sed vel
noluerunt sub umbra harum
alarum se congregare, vel con-
gregata statim iterum dispersæ
recesserunt. Solent gallinis sub
inde ova anatum fovenda sup-
poni, ex quibus pulli egressi,
æqualem à gallina cum proprijs
pullis curam, ac beneficia sor-

Anates
relictæ
gallina
ad aquas
properat.

riuntur, qui etiam, instar alio-
rum, gallinam sequuntur, sed
mox ut anates aquam conspi-
ciunt, relicta matre, in illam
natura festinant. *Væ filij deser-*

toces, dicit Dominus, qui relicto *Ita 30.1.*
Deo descendunt in tenebras

Ægypti. Desertores autem dicun- *Sic pecca-*
tur (Hugone teste) qui frequen- *tores,*

ter deserunt, sive multoties recidi- *Hug. Car-*
vant. Sicut enim gallina deseritur *din hic,*

à pullis anatum, quos fovit, quàm- *relicto.*
citò aquam inveniunt natabilem, ita *Deo ad*

Christus à claustralibus, & scholari- *damoni.*
bus deseritur, quando inveniunt

aquas divitiarum, vel deliciarum.

Per has aquas iterum in Ægy-
ptum descendunt. Sed væ filij

desertores, qui tantæ fidelita-
tis, tam sinceræ amicitia, tam

insignium beneficiorum, & ma-
ternæ sollicitudinis Dei vestri

obliti, iterum amicitiam Ægy-
ptiorum (à quibus tantas estis

passi molestias, contumelias, &
infamias) quæritis. *Vt faceretis*

consilium, mundi & carnis, (glos-

satur Hugo) & non ex me; sed *Hug. Car-*
contra me: nam mundus consulit va- *din, hic.*

nitatem, caro voluptatem, Dominus

veritatem. Et ordimini telam,

vanitatis; & non per spiritum meum,

ut adderetis peccatum, super pecca-

tum. Qui ambulatis, ut descendatis

in Ægyptum. Sperantes auxilium *Ægyptii*
in sortitudine Pharaonis, & habentes *nos deci-*

fiduciam in umbra Ægypti. Et erit pient.

vobis sortitudo Pharaonis in confusio-

nem, & fiducia umbra Ægypti in ig-

bus

Glossa
Ordin.
bus in tenebras Egypti descen-
dentibus Glossa Ord. intelligit,
querentibus Pharaonis auxilium, qui
regnat in Egypto, cuius fortitudo du-
cit in opprobrium sempiternum.

Tunc enim in aditu aterni-
tatis constituta peccatrix ani-
ma, dum hos Egyptios amicos
suos vocabit, sentiet se ab eis
deceptam: Omnes amici eius spre-
verunt eam, & facti sunt ei inimici.
Quin imò larvati hi amici ap-
prehendent eam inter angu-

stias, & vitam, & coronam glo-
ria erepturi. Quare perfidorum
horum Egyptiorum, & Ama-
lecitarum fugiamus amicitiam,
persequamur juratos hos inimi-
cos, & deleamus, sub amicitiae
titulo nobis infensissimos, il-
lumque solum sequamur, & am-
plectamur amicum, qui & vi-
tam & animam suam pro nobis
posuit, recepturus nos in aeter-
na sua tabernacula,

Amen.

